

Retningslinjer for «Inkluderende russetid» ved Åfjord videregående skole

Utarbeidet av skolens russekontakt, russestyret og elevrådet skoleåret 2024-2025

Innhold

Bakgrunn: Føringer fra Trøndelag fylkeskommune	3
En inkluderende russetid for alle.....	3
Godt samarbeid mellom skolen og russen	3
Felles holdning til russebusser i Trøndelag.....	3
Kommersialisering av russetiden bidrar til ekskludering	4
Foreldremøte på 10. trinn	4
Inkludering	5
Hvordan inkluderer vi medelever?.....	5
Hva gjør vi når noen blir ekskludert?.....	5
Organisering og regler	6
Russestyret	6
Ansvarsoppgaver	6
Regler og mandater for russestyret.....	7
Regler for russen ved Åfjord videregående skole	7
Digitale retningslinjer	8
Konflikthåndtering	9
Skolens rolle	10
Årshjul for «Inkluderende russetid» ved Åfjord videregående skole	11

Bakgrunn: Føringer fra Trøndelag fylkeskommune

En inkluderende russetid for alle

Det er store forskjeller innad i fylket vårt med tanke på geografi, skolestørrelse og befolkningstetthet. Dette påvirker også forutsetningene for russetiden, og det kan være forskjellig fra skole til skole hva som skal til for å skape en inkluderende russetid. Vi ser likevel noen likhetstrekk mellom skoler der de i liten grad opplever ekskludering i russegruppa:

- God dialog mellom lærere og elever. Lærerne er engasjerte og reagerer raskt om noen ikke er inkludert.
- God dialog mellom skoleledelsen, russestyret og elevrådet.
- God dialog med de foresatte.
- Få eller ingen russegrupper
- Ingen russebusser
- Tilgang til felles arrangementer som inkluderer all russ og som er gratis

Godt samarbeid mellom skolen og russen

- Vi har langt bedre erfaring med involvering av elever, dialog, holdningsskapende arbeid og positiv kulturbygging enn med forbud
- Skolen bør jobbe på lag med russen og påvirke til god atferd og god kultur på skolen. Det er flere gode eksempler fra skoler der det for eksempel er en egen inkluderingssjef i russestyret, og der de for eksempel har felles russegensere for hele skolen.
- Elevrådet og russestyret står sterkere sammen for å bidra til å skape god kultur og holdninger. Elevrådet kan for eksempel komme med innspill til hvordan russestyret skal være organisert.
- Skolene bør oppfordre aktivt til samarbeid og gode holdninger angående bruk av russegensere, slik at man hindrer ekskludering.

Felles holdning til russebusser i Trøndelag

- Russebusser er en driver for russegrupper. Vi opplever at bruk av russebusser har bidratt til å styrke problematikken med ekskludering ved å tydeliggjøre hvem som er innenfor og utenfor.
- Det bør være en felles holdning til russebusser i Trøndelag. Lovverket gir ingen mulighet til å legge ned noe generelt forbud mot bruk av russebuss, men det anbefales en dialog mellom russen, kommunene, politiet og skolene om dette.
- I Trondheim er ofte russegruppernes russecamper et alternativ til russebusser. I likhet med russebussproblematikken bidrar også dette til økt ekskludering. Det oppfordres til felles russearrangementer, slik at behovet for private russecamper reduseres.

Kommersialisering av russetiden bidrar til ekskludering

- De kommersielle aktørene har stor påvirkning på russetiden og er vanskelige å kontrollere.
- Skolene kan og skal begrense kommersielle aktørers tilgang til elevene i skoletiden. Kommersielle aktører skal blant annet ikke få anledning til å informere om sin virksomhet på skolens område eller i skolens digitale plattformer.
- Skolene kan imidlertid ikke regulere det som skjer utenfor skoletiden og utenfor skolens område. Nasjonale myndigheter bør sørge for en sterkere lovregulering av de kommersielle aktørene. Dette vil være en viktig brikke i arbeidet med å sikre en mer inkluderende russetid.

Foreldremøte på 10. trinn

Fylkesdirektøren oppfordrer grunnskolene i Trøndelag til å ha russetid som tema på foreldremøte på 10. trinn. I en del tilfeller dannes russegrupper allerede på 10. trinn, og det er derfor viktig å være tidlig ute med å sette dette på dagsorden. Temaet kan blant annet omfatte

- informasjon om russefeiringen slik den er i dag
- markedsaktører
- ekskludering
- tips til hvordan foresatte kan bidra til å dempe/endre feiringen og sikre et trygt og godt skolemiljø

Aktuelle samarbeidspartnere inn i et slikt møte kan for eksempel være politiet, kommunen, helsesykepleier og nærmeste videregående skole.

Fylkeskommunen oppretter en arbeidsgruppe som lager forslag til opplegg som kan benyttes på foreldremøtene på 10. trinn, og i VG1 og VG2.

Inkludering

Hvordan inkluderer vi medelever?

- **Inviter aktivt.** Sørg for at alle blir invitert til arrangementer, grupper og aktiviteter – også de som vanligvis ikke tar initiativ selv.
- **Bruk felles plattformer.** Del informasjon på åpne kanaler slik at ingen går glipp av viktig informasjon.
- **Ha lavterskeltilbud.** Arranger aktiviteter som ikke krever store kostnader eller spesielle ferdigheter, slik at alle kan delta.
- **Vær en inkluderingsambassadør.** Gå foran som et godt eksempel – si hei, spør hvordan folk har det, og vis at du bryr deg.

Hva gjør vi når noen blir ekskludert?

- **Ta det på alvor.** Ikke bagatelliser følelsen av å stå utenfor – vis forståelse og støtte.
- **Snakk med vedkommende.** Spør hvordan de har det, og hva de ønsker hjelp med.
- **Informér inkluderingssjef eller russekontakt.** De har ansvar for å følge opp slike situasjoner.
- **Ta det opp i gruppa.** Snakk åpent om inkludering og hvordan man kan gjøre ting annerledes.
- **Tilby alternativer.** Hvis noen ikke er med i en gruppe, sørg for at det finnes åpne arrangementer og fellesskap de kan bli en del av.
- **Følg opp over tid.** Inkludering er ikke én handling, men en kontinuerlig innsats.

Organisering og regler

Russestyret

Russestyret er russens øverste organ og har vedtaksmyndighet i saker som gjelder russ og russetid utenfor skolens område. Russestyret skal bestå av russepresident(er), festsjef(er), økonomiansvarlig, inkluderingssjef og en ansvarlig for sosiale medier.

Ansvarsoppgaver

Russepresident(ene)

- Øverste representant for russen og leder russestyret
- Ansvar for å koordinere arbeidet i styret og ellers sørge for at alle roller fungerer godt sammen
- Representerer russen i møter med skoleledelse, politi, kommune og andre samarbeidspartnere
- Ansvar for å følge opp avtaler og sikre at russetiden gjennomføres i tråd med skolens retningslinjer
- Ansvarlig for gjennomføring av den tradisjonelle innsamlingsaksjonen til Kreftforeningen
- Holder «Barnas tale» på 17. mai

Festsjefene

- Hovedansvar for planlegging og gjennomføring av sosiale arrangementer før og under russetiden
- Skal sørge for at arrangementene er trygge og inkluderende
- Samarbeider med økonomiansvarlig om budsjett og med inkluderingssjef for å sikre lav terskel for deltakelse

Økonomiansvarlig

- Ansvar for russens budsjett, inntekter og utgifter
- Skal føre regnskap og sørge for at økonomien er oversiktlig og transparent
- Har ansvar for innsamling av penger, sponing og eventuelle søknader om støtte
- Samarbeider tett med festsjefer og russepresidenter for å sikre økonomisk bærekraftige arrangementer

Inkluderingssjef

- Ansvar for å sikre at alle elever føler seg inkludert i russetiden
- Skal følge opp elever som står utenfor og bidra til lavterskeltiltak og fellesaktiviteter
- Har en sentral rolle i konflikthåndtering og skal være en trygg kontaktperson for elever som opplever utfordringer
- Samarbeider med elevråd, kontaktlærere og russekontakt for å fremme et godt skolemiljø

SoMe-sjef

- Har ansvar for russens offisielle kontoer på sosiale medier
- Skal publisere innhold på en inkluderende og respektfull måte
- Ansvar for å følge skolens digitale retningslinjer og sikre at alt innhold er i tråd med skolens verdier
- Samarbeider med inkluderingssjef for å unngå ekskludering og negativ eksponering i digitale kanaler

Regler og mandater for russestyret

- Russestyret skal velges i løpet av høsten det skoleåret de er avgangselever
- Rødruss og svartruss bør etablere et felles styre for å bidra til inkludering
- Russestyret kan gjerne bestå av to presidenter, henholdsvis én svartruss og én rødruss
- Russestyret har hovedansvar for planlegging av russetid, russecamp og eventuelle eksterne samarbeidspartnere
- Russestyret har ansvar for å etablere kontakt og et godt samarbeid med politiet
- Russestyret bør alltid se på muligheten for å ha felles russecamp for svart- og rødruss

Regler for russen ved Åfjord videregående skole

I tillegg til skolens ordensreglement, gjelder følgende regler for russen:

- Russestyret og/eller russepresidentene skal alltid informere skolens russekontakt dersom det er noe i russetida som skal foregå i skoletiden, for eksempel russefrokost
- Alt av møter og forberedelser i forbindelse med russetida skal, så godt det lar seg gjøre, ikke foregå i undervisningstid. Dersom det likevel oppstår et slikt behov, skal det avklares med skolens russekontakt og gjeldende kontaktlærere
- Hver enkelt skal bidra til at alle følger seg inkludert i russetiden. Både arrangementer og eventuelle grupper skal i størst mulig grad være åpne for alle
- Hærverk/tilgrising blir anmeldt. Ansvar for opprydding samt dekning av kostnader ved oppryddingen, vurderes i hvert enkelt tilfelle
- Det er ikke tillatt å ha vanngevær, vannpistoler og lignende inne i skolebygget eller andre lokaler skolen bruker. Russen skal ikke invitere til eller delta i vannkrig på skolens område
- Det skal ikke forekomme noen form for svartelisting/mobbing/trakassering av medelever, og russestyret skal arbeide aktivt mot dette
- Kommersielle aktører har ikke anledning til å drive promotering og salg av produkter på skolens område i skoletida

Digitale retningslinjer

For å sikre et trygt og inkluderende digitalt miljø under russetiden, gjelder følgende retningslinjer for bruk av sosiale medier og andre digitale plattformer:

1) Respektfull kommunikasjon

- Alle innlegg, kommentarer og meldinger skal være respektfulle og inkluderende.
- Det er ikke tillatt å dele innhold som kan oppfattes som mobbing, trakassering, latterliggjøring eller ekskludering.

2) Samtykke før publisering

- Bilder og videoer av andre elever skal ikke publiseres uten deres samtykke.
- Dette gjelder spesielt innhold fra fester, russearrangementer og private situasjoner.

3) Ingen svartelisting eller uthenging

- Det er forbudt å lage eller dele lister, innlegg eller grupper som ekskluderer eller henger ut enkeltpersoner.
- Russestyret har ansvar for å følge med på slike hendelser og gripe inn ved behov.

4) Bruk av felles digitale kanaler

- Felles informasjonskanaler skal brukes til positiv og inkluderende kommunikasjon.
- Innhold som deles i disse kanalene skal være relevant, trygt og i tråd med skolens verdier.

5) Håndtering av brudd

- Ved brudd på retningslinjene skal dette meldes til inkluderingssjef, russekontakt eller skolens ledelse – alt etter alvorlighetsgrad.
- Alvorlige brudd kan føre til at eleven mister tilgang til felles digitale plattformer og/eller andre konsekvenser i tråd med skolens ordensreglement.

Konflikthåndtering

For å sikre et trygt og inkluderende miljø for alle elever under russetiden, skal følgende plan for konflikthåndtering følges dersom det oppstår uenigheter, ekskludering eller andre utfordringer:

1) Tidlig varsling og lav terskel for å si ifra

- Alle elever skal vite hvem de kan kontakte ved ubehagelige situasjoner
- Det skal være lav terskel for å melde fra om konflikter, både anonymt og åpent

2) Trinnsvis håndtering av konflikter

- Trinn 1: Dialog i gruppa. Inkluderingsjefen eller en annen nøytral person i russestyret forsøker å mekle mellom partene.
- Trinn 2: Involvering av russekontakt. Dersom konflikten ikke løses internt, kobles skolens russekontakt inn for videre dialog og veiledning.
- Trinn 3: Skoleledelse og eventuelt eksterne aktører. Ved alvorlige eller vedvarende konflikter involveres skoleledelsen, og ved behov også politi, helsesykepleier eller andre relevante instanser.

3) Forebyggende tiltak

- Felles aktiviteter og samlinger som bygger samhold og tillit.
- Opplæring i kommunikasjon og samarbeid for russestyret.
- Tydelige retningslinjer for oppførsel og konsekvenser ved brudd.

4) Dokumentasjon og oppfølging

- Alle alvorlige konflikter skal dokumenteres av russekontakt eller skoleledelse.
- Det skal følges opp med samtaler og tiltak for å sikre at konflikten ikke gjentar seg.

Skolens rolle

Skolen skal hvert skoleår ha en fast russekontakt. Denne russekontakten har ansvar for følgende:

- Være skolens kontaktperson mellom russ og ansatte ved skolen, og ved behov mellom russ og politi
- Organisere og gjennomføre workshop for russeren i samarbeid med politi og helsesykepleier
- Organisere og gjennomføre foreldremøte, i samarbeid med skolens ledelse og gjeldende kontaktlærere
- Være russerens støttespiller og veileder i planlegging av russetida
- Skolens russekontakt har siste ord i saker som omhandler russeren på skolens område i skoletida

Russerens kontaktlærere er også en naturlig støttespiller og veileder, men har ikke noe ansvar overfor russeren utover dette. Skolens ansatte skal ikke stille som vakter på russefester, så lenge det ikke er familiære forhold som tilsier at det er naturlig.

Årshjul for «Inkluderende russetid» ved Åfjord videregående skole

Oppgaver som ivaretas av skoleeier (fylkeskommunen) er skrevet med *kursiv*.

August/ september	Informasjon om inkluderende russetid på mottaket for VG1 og VG2. VG3 får informasjon første skoledag. Foreldremøte på VG1 og VG2 • Russetiden inngår som et av temaene på foreldremøtet • Politiet inviteres inn • Ansvar: Skolen Avgangselever (VG2 og VG3): Valg og konstituering av russestyret • Ansvar: Russen, i samarbeid med elevrådet og russekontakt Møte i skolemiljøutvalget (SMU) • Holdningsskapende arbeid, russ og russetid inngår som et av temaene på møtet • Ansvar: Skolen
Oktober/ november/ desember	<i>Skoleeier inviterer russepresidentene i fylket til dialogmøte</i> • <i>Tema kan for eksempel være russestyrenes rolle, inkludering, kommersielle aktører, russegrupper og russebusser</i> • <i>Info fra skoleeier om opplæringsloven kapittel 9 A og skolens rolle knyttet til russetiden</i> • <i>Foreslå å benytte russepresidentene som skoleeiers referansegruppe knyttet til aktuelle saker som angår russen, legge grunnlag for videre dialog</i> Russefeiring som tema i klassens time • Dialog i klassen på alle trinn. Opplegg utarbeides i kontaktlærerforum. • Ansvar: Kontaktlærer Russefeiring som tema i elevrådet • Hvordan kan elevrådet bidra til at alle elever har det trygt og godt når de er på skolen? Hvordan kan elevrådet bidra til en inkluderende russetid? • Bidra til å skape inkluderende grupper for russ, for eksempel «Åfjordsruss»? • Innspill til holdningsskapende arbeid og aktiviteter på skolen for å bidra til dette • Dialog med russestyret. • Ansvar: Elevrådet og skolen
Januar/ februar	Avgangselever (VG2 og VG3): Møte med foreldre og elever • Kommune, skolehelsetjeneste, politiet og andre aktuelle aktører inviteres inn • Tema blant annet russefeiring, inkludering, knuteregler, maidagene • «Råd til russeforeldre» kan gjennomgås

	Utarbeide avtale mellom rektor og russen. • Det utarbeides en avtale som beskriver rammer for russefeiringen. Dette utarbeides i dialog mellom skolemiljøutvalget, russestyre og skolens ledelse. • Ansvar: Skolen / russestyret Møte i skolemiljøutvalget (SMU) • Holdningsskapende arbeid, russ og russetid inngår som et av temaene på møtet • Ansvar: Skolen <i>Nettmøte mellom fylkesdirektør for utdanning, rektorene og russepresidentene</i> • <i>Skoleeier innkaller</i>
Mars/april	Felles workshop med politi og skolehelsetjeneste • Obligatorisk for alle avgangselever (uavhengig av om de skal være russ eller ikke) • To skoletimer Forebyggingsdagen i samarbeid med Trygg Trafikk • Obligatorisk for alle avgangselever
Mai	Russefeiring Russefrokost (ordfører/kommunen inviterer)
Juni	Evalueringsavrussetiden og skolens rolle i forbindelse med dette • Hva bør skolen videreføre neste år, og hva kan gjøres enda bedre? • Ansvar: Skoleledelsen, i dialog med russen og elevrådet